

POSTANOWIENIE

20 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 20 czerwca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa R. S. i A. S.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w G.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej R. S. i A. S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 23 lutego 2023 r., I ACa 1095/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
 - 2. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego w orzeczeniu kończącym sprawę.**
- [SOP]**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powodów R. i A. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 23 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparli na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Skarżący wskazali, że ich skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, „skoro Sąd II instancji wydał w niniejszej sprawie wyrok rażąco naruszając ochronę powodów jako konsumentów, a dodatkowo skupiając się na ochronie przedsiębiorcy, mimo tego, że to on jest podmiotem stosującym klauzule niedozwolone, dokonał niedozwolonej modyfikacji umowy, wyrok ten jest rażąco sprzeczny z aktualnym orzecznictwem Trybunału - Sprawiedliwości Unii Europejskiej, orzecznictwem krajowym.”

Konkretyzując oczywistą zasadność skargi kasacyjnej względem zaskarżonego rozstrzygnięcia, skarżący wskazali na wadliwość sposobu rozumowania Sądu Apelacyjnego, który uznał „że eliminacja niedozwolonej części klauzuli indeksacyjnej w zakresie ustalenia właściwego kursu wymiany CHF nie doprowadzi do upadku całej umowy w pozostałym zakresie. Umowa po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych „minus marża” i „plus marża” nadal zawiera wszystkie elementy konieczne dla określenia treści stosunku prawnego, a w szczególności kwotę kredytu w złotych, kurs franka szwajcarskiego, po którym winno następować przeliczenie tak wypłaconej kwoty kredytu i kurs franka obowiązujący w chwili spłat poszczególnych rat, tj. średni kurs NBP, okres

kredytowania i terminy spłaty oraz wysokość oprocentowania”. Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że należne pozwanemu raty, a także liczbę CHF, do której indeksowano kredyt zaciągnięty w PLN w momencie zawarcia umowy, można ustalić po wyeliminowaniu powyższych niedozwolonych postanowień w oparciu o wskaźnik obiektywny, niezależny od woli i wpływu żadnej ze stron, jakim jest kurs średni Narodowego Banku Polskiego.

Ponadto zdaniem tego Sądu umiejscowienie w tej samej jednostce redakcyjnej umowy kredytu warunków umownych o charakterze niedozwolonym nie skutkowało, abuzywnością i brakiem związania stron całym takim postanowieniem. Poza tym, postanowienie umowne dotyczące marży banku w odniesieniu do ustalania kursu franka szwajcarskiego miało charakter samodzielny, co pozwalało na eliminację jedynie elementu odnoszącego się do modyfikacji średniego kursu NBP marżą banku. Skutkiem tego dalsze trwanie umowy łączącej pozwanego z powodem przy zastosowaniu tego kursu było obiektywnie możliwe.

Należy podkreślić, że powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej trzeba wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Skarżący nie przedstawili jednak przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu, a na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19). O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej można mówić, gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika,

zatem sytuacje, w których wyrok może być uznany za błędny lub wadliwy. Dotyczy to uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa. Może ona polegać także na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2024 r., I CSK 2275/23).

Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego można wyróżnić nurt odpowiadający rozwiązaniu zastosowanemu przez Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie, dopuszczający możliwość dalszego obowiązywania umowy po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych, w sytuacji, gdy umowa taka zawiera elementy konieczne dla określenia treści charakterystycznych dla danego stosunku prawnego i jest oparta na obiektywnym kryterium określenia wartości spłacanego kredytu, jakim był średni kurs NBP. W takim wypadku Sąd Najwyższy uznaje, że niedozwolony charakter ma tylko dowolne określenie marży banku i przyjmuje w związku z tym, że postanowienie pozostaje bezskuteczne tylko w takim zakresie. W rezultacie zarówno kurs kupna, jak i kurs sprzedaży, równe są kursowi średniemu NBP. Nurt ten opiera się on na założeniu, że możliwe jest pozostawienie w mocy ujętej językowo części postanowienia, jeżeli niedozwolone fragmenty da się usunąć bez zmiany struktury i sensu postanowienia (zob. wyroki SN: z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 51; z 20 czerwca 2023 r., II CSKP 1476/22, i z 22 lutego 2024 r., II CSKP 11/23).

Należy przy tym zwrócić uwagę, że powyższe pozostaje w zgodzie z orzecznictwem TSUE, w którym nie wyklucza się możliwości wyeliminowania części postanowienia, mającego charakter abuzywny. W wyroku z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, Trybunał stwierdził, że art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie spowodowałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty.

Pogląd ten TSUE podtrzymał także w wyroku wydanym w połączonych sprawach C-80/21 - C-82/21, wskazując że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter nie całości warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, lecz jedynie elementów tego warunku, które nadają mu nieuczciwy charakter, w związku z czym warunek ten pozostaje, po usunięciu takich elementów, częściowo skuteczny, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, należy zauważyć, że usunięcie wskazanego postanowienia dotyczącego marży banku nie doprowadziło do zmiany istoty umowy.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

M.L.

[a.ł.]